

Strategisk agenda 2011-2013

Förord

Kommunikationsmyndigheten PTS har en vision som säger att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster. Vi har ett samlat ansvar för postområdet och området elektronisk kommunikation, som omfattar telefoni, Internet och radiospektrum.

PTS vision är en tolkning av det uppdrag vi fått från regering och riksdag. Utifrån uppdraget, visionen och våra övergripande mål har vi i den Strategiska agendan formulerat strategiska mål för vårt arbete under åren 2011 till 2013. Vår omvärldsanalys har också varit en viktig faktor när vi har formulerat våra strategiska mål. Dessa mål ska staka ut riktningen för hur vi vill att marknaden ska utvecklas under de närmaste åren.

Den strategiska agendan syftar till att öka transparensen bland våra externa målgrupper kring vad vi vill uppnå med vårt arbete på tre års sikt. I agendan ger vi också exempel på aktiviteter som vi kommer att utföra under 2011 för att bidra till att målen ska uppnås.

Jag hoppas att den strategiska agendan ska bidra till att öka förståelsen om vad vi vill uppnå och hur vi vill nå dit och att den ska vara ett avstamp för fortsatt god dialog med företag, organisationer och andra intressenter inom elektronisk kommunikation och post.

Göran Marby
Generaldirektör

PTS uppdrag, vision och övergripande mål

Politiska mål

PTS får sitt uppdrag från regeringen, till exempel genom PTS instruktion och i det årliga regleringsbrevet. PTS utformar sin verksamhet så att den svarar mot de behov och riktlinjer som regeringen uttrycker. Regeringens formulerar sitt mål för IT, elektronisk kommunikation och post på följande sätt:

”Säkra och lättillgängliga kommunikationer som i första hand tillhandahålls genom marknaden, samt ett stort utbud av tjänster för att underlätta vardagen för hushåll och företag i hela landet.”

PTS vision

En vision uttrycker ett önskvärt tillstånd i framtiden och ska verka vägledande för den strategiska inriktningen. PTS vision är:

”Alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.”

PTS uppfattning är att aktörerna på en fungerande marknad tillhandahåller en mångfald av kommunikationstjänster som underlättar vardagen för hushåll och företag i hela landet. Marknaden för kommunikationstjänster ska präglas av långsiktigt hållbar konkurrens, effektivt resursutnyttjande och att kommunikationerna är säkra. På så sätt skapas långsiktig konsumentnytta. PTS arbetar för att skapa goda förutsättningar för en fungerande marknad och ingriper där det finns brister.

PTS övergripande mål

PTS övergripande mål specificerar de områden som myndigheten anser är viktiga att arbeta med för att svara mot såväl politiska mål som PTS vision. De övergripande målen är:

- **Långsiktig konsumentnytta**
- **Långsiktigt hållbar konkurrens**
- **Effektivt resursutnyttjande**
- **Säker kommunikation**

I vissa situationer kan målkonflikter uppstå och PTS prioriterar i dessa situationer det alternativ som myndigheten bedömer ger störst positiv effekt för den långsiktiga konsumentnyttan.

Såväl PTS vision som dess övergripande mål kännetecknas av långsiktig stabilitet. Det är viktigt att marknadens aktörer och andra intressenter känner till de övergripande riktlinjerna för myndighetens verksamhet och att dessa står sig väl även i en föränderlig omvärld.

Strategiska mål 2011 till 2013

PTS strategiska mål ger riktning för myndighetens arbete och pekar på vilken utveckling PTS vill bidra till fram till 2013. PTS ska genom sina insatser bidra till att målen uppfylls, även om också andra aktörer bidrar.

PTS ska 2013 ha bidragit till att minst 55 procent av Sveriges hushåll och företag har möjlighet att använda bredbandanslutningar med en överföringshastighet om minst 100 Mbit/s.

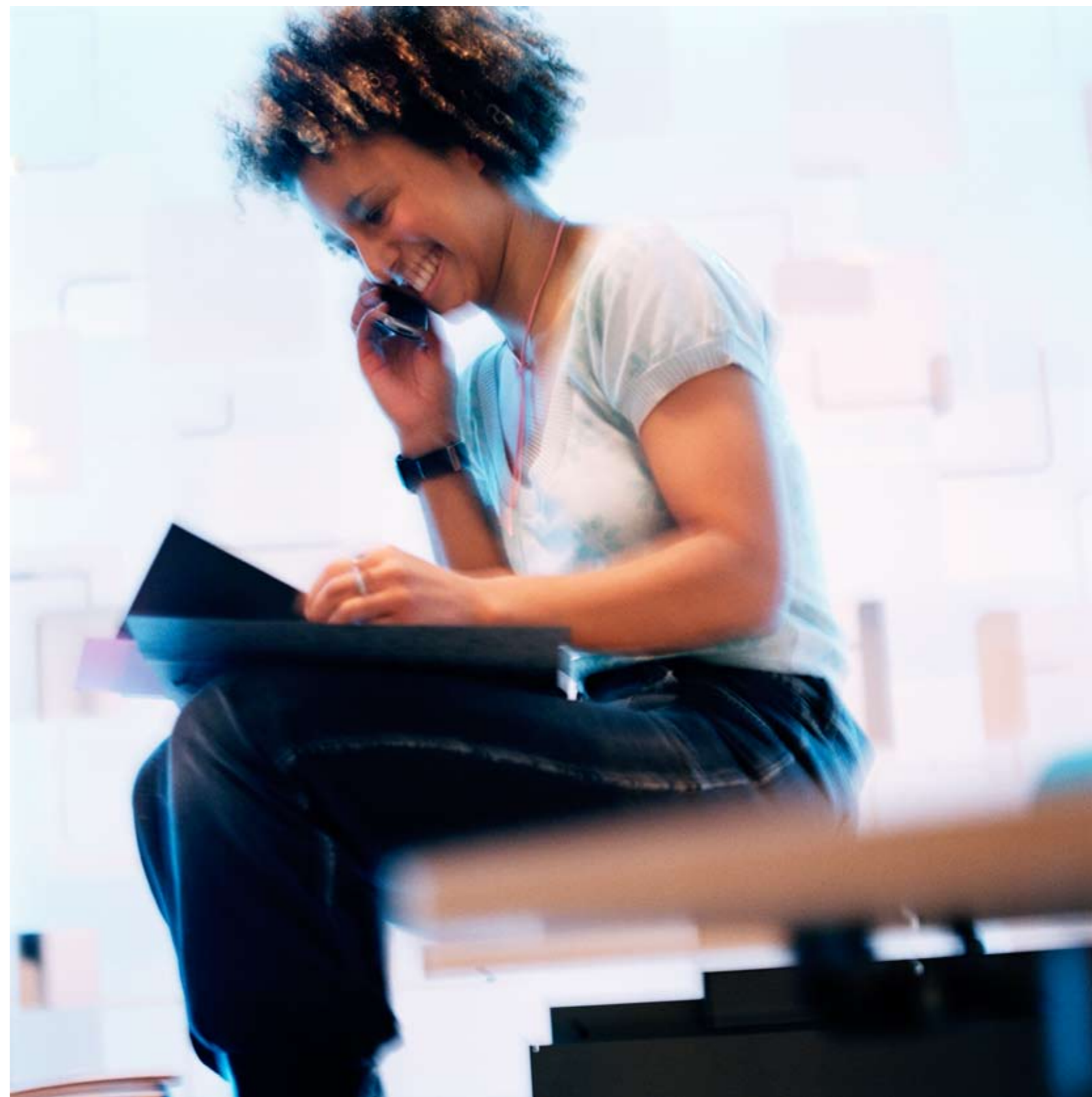
Målet anknyter till det mål i regeringens bredbandsstrategi som fastslår att 90 procent av Sveriges hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Om 55 procent av hushållen redan 2013 har denna tillgång, är detta en indikator på att det finns goda förutsättningar att uppnå målet. Sverige står då väl rustat för att möta den förväntade ökningen i efterfrågan på tjänster som kräver hög överföringskapacitet.

För att uppnå målet krävs uppgraderingar av kabel-tv-nät samt fortsatt utbyggnad av fibernät och trådlösa nät. PTS ska arbeta för bättre konkurrensneutral utnyttjande av infrastruktur och förbättrade förutsättningar för mobila höghastighetstjänster. Det sker framför allt genom tilldelning av ytterligare frekvensutrymme, kompletterat med ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnad.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- fördela budgeterade medel för medfinansiering av bredbandsstöd på landsbygden.
- genomföra en analys av tillgängligheten på bredbandsområdet samt följa upp målen i regeringens bredbandsstrategi.
- bedriva en aktiv tillsyn av de reglerade accessnätmarknaderna för nätinfrastuktur- och bitströmstillträde för att öka förutsättningarna för effektiva investeringar.
- genom beslut om väl avvägda skyldigheter på marknaden för terminerande avsnitt av hyrda förbindelser säkerställa att operatörer får tillgång till nätinfrastuktur som svarar mot framtidens tekniska krav och kapacitetsbehov.
- slutföra revideringen av prissättningsmodellen för fasta nät, för att genom rätt pris för köpare och säljare främja tillgången till infrastruktur och kapacitetstjänster med hög överföringskapacitet.
- förbereda tilldelning av och eventuellt tilldela 75 GHz-bandet, vilket kommer att underlätta högkapacitetstransmission till basstationer som ska leverera access med hög kapacitet.

PTS ska 2013 ha skapat goda förutsättningar för att utveckla valfriheten för kunderna på postmarknaden.

Posten AB möter i dag mycket begränsad konkurrens på den svenska postmarknaden. Det finns en uppenbar risk att Posten AB genom sin prissättning kan agera konkurrensbegränsande gentemot såväl befintliga som nya aktörer.

Om en ökad konkurrens på marknaden blir verklighet leder detta på kort sikt till att svenska Posten inte längre är ensam aktör på vissa produktområden, vilket ökar valfriheten för postkunderna. På längre sikt kan detta väntas leda till bättre priser och större kundanpassning.

För PTS del innebär denna utveckling ett ökat behov av att bevaka att inget otillbörligt utnyttjande av marknadsstyrka sker, bland annat genom att se till att Posten AB följer gällande regler för sin prissättning.

Aktiviteter under 2011

PTS ska granska Postens priser och kostnader inom brev- och paketsegmenten.

PTS ska 2013 ha bidragit till att konkurrensen på accessnätmarknaderna har förbättrats.

För att uppnå målen i regeringens bredbandsstrategi krävs ett klimat som stimulerar till investeringar i accessnät från många aktörer. Det landsomfattande accessnätet är en nyckelresurs för att en hållbar konkurrens ska växa fram och leda till goda valmöjligheter på marknaden. PTS reglering syftar till att denna viktiga resurs ska användas optimalt av både nätägaren och de operatörer som behöver investera i anslutning till nätet för att nå ut till kunderna.

Genom en effektiv tillsyn får PTS reglering av accessnätet genomslag på marknaden. Genom tilldelning av spektrum ska PTS stödja en utveckling mot hållbar konkurrens.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- bedriva tillsyn av accessnätmarknaderna för nätinfrastrukturtillträde och bitströms-tillträde för ett öka förutsättningarna för effektiv konkurrens i accessnätet.
- genomföra marknadsanalys och fatta beslut på marknaden för hyrda förbindelser, för att säkra operatörernas tillgång till nödvändig nätinfrastruktur.
- Slutföra revideringen av prissättningsmodellen för fast nätinfrastruktur för att säkerställa rätt pris för köpare och säljare, vilket bidrar till ökad konkurrens på tjänste- och infrastrukturbaserad nivå.
- Slutföra revideringen av prissättningsmodellen avseende mobil nätinfrastruktur för att säkerställa rätt pris för köpare och säljare, vilket bidrar till ökad infrastrukturkanal konkurrens.

PTS ska 2013 ha främjat god konkurrens inom området elektroniska kommunikationer genom att ha tilldelat ytterligare minst 500 MHz spektrum på teknik- och tjänsteneutral basis.

Tillgång till radiospektrum är avgörande för att marknadsaktörer ska kunna tillhandahålla trådlösa och mobila kommunikationstjänster. Ju mer begränsad resursen spektrum är på marknaden desto större är risken att potentiella konkurrenter stängs ute från marknaden på grund av spektrumbrist. Därför arbetar PTS för att spektrum ska finnas tillgängligt för marknadsaktörer. PTS har speciellt fokus på frekvensområdet under 11 GHz, vilket är bäst lämpat för trådlösa och mobila bredbandstjänster.

Aktiviteter under 2011

PTS ska tilldela 800 och 1 800 MHz-banderna samt förbereda tilldelning av och eventuellt tilldela 2,3 GHz-, 3,5 GHz- samt 2010 – 2025 MHz-banderna. Tilldelningarna ska i så stor utsträckning som möjligt ske på teknik- och tjänsteneutral basis. Banderna är internationellt harmoniserade och är lämpade för olika typer av mobila applikationer, till exempel mobilt bredband. Tilldelningarna kommer att öka mängden spektrum på marknaden och möjliggöra för nya aktörer att komma in, tillåta nya innovativa tjänster och öka möjligheterna för handel med spektrum.

PTS ska 2013 ha bidragit till att säkerställa kommunala aktörers konkurrensneutrala beteende.

Kommuner påverkar i sin roll som markägare, fastighetsägare och infrastrukturägare möjligheterna att uppnå långsiktigt hållbar konkurrens på marknaden för elektroniska kommunikationer. Genom att sprida kunskap i samverkan med andra myndigheter och organisationer ska PTS underlätta samspelet mellan privata och offentliga aktörer. PTS ska i sitt arbete med tilldelning av bredbandsstöd och robust-hetshöjande insatser bidra till ett konkurrensneutralt beteende.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- genomföra kommunikationsinsatser gentemot kommuner om mark- och grävstillstånd och om hur kommuner bedriver verksamhet på olika förädlingsnivåer.
- i dialog med berörda ta fram och kommunicera goda exempel på kommunalt agerande för främjande av bredbandsutbyggnad och effektiv konkurrens.

PTS ska 2013 ha ökat konkurrensneutraliteten mellan fasta och mobila operatörer i Sverige och Europa.

För att nå målet med en ökad konkurrensneutralitet mellan fasta och mobila operatörer i Europa behöver samtalsavgifterna som operatörerna betalar till varandra sänkas. Det skapar förutsättningar för effektiv konkurrens vilket i sin tur medför ett tryck på priserna i slutanvändarledet.

PTS åtgärder i Sverige och Europa ska främja sammansmältningen av de fasta och mobila telefoni-marknaderna, främst genom att minska nivåskillnaderna mellan de samtalsavgifter som operatörerna betalar till varandra i fasta och mobila nät. Genom detta får operatörerna neutrala investeringsincitament mellan fasta och mobila nät.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- slutföra revideringen av prissättningsmodellen för fasta och mobila nät i syfte att minska kapitalöverföringen från fast respektive mobil nätinфраstruktur. På så sätt bidrar PTS till ökad symmetri vad gäller samtrafikpriser mellan fasta och mobila nät.
- genom tillsyn av fasta och mobila termineringspriser säkerställa att reglerade operatörer efterlever gällande regelverk.
- genom internationell samverkan i BEREC bidra till lägre konsument- respektive grossistpriser för internationell roaming.

PTS ska 2013 ha ökat delaktigheten i samhället genom att fler konsumenter har god kunskap om, tillit till, samt förmåga och möjlighet att använda elektroniska kommunikationstjänster och posttjänster.

Allt mer samhällsinformation och service finns nästan enbart tillgänglig på Internet eller via annan digital teknik. Handel, offentliga och sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster, undervisning och det politiska livet använder i ökande utsträckning Internet som sin främsta kanal för interaktion med medborgarna. För att kunna ta del av utbudet krävs inte bara tillgång till infrastruktur utan även att de elektroniska kommunikationstjänsterna och posttjänsterna är tillgängliga för alla oavsett funktionsförmåga samt att innehållet i de webbaserade kanalerna är utformat så att alla kan tillgodogöra sig det.

Välinformerade och medvetna konsumenter är också avgörande för att öka säkerheten i elektronisk kommunikation. Konsumenternas vilja att använda elektroniska kommunikationer kan hämmas om konsumenterna inte känner tillit till tjänsternas säkerhet. Det är därför viktigt att PTS fortsätter att arbeta kunskaphöjande så att användare är medvetna om hur information hanteras i elektroniska kommunikationstjänster och hur de kan göra sin kommunikation säkrare.

Dessutom måste konsumenterna ha kunskap om eventuella begränsningar i åtkomst till tjänster och innehåll som är förknippade med de telefoni- och bredbandstjänster de köper. Viktiga verktyg för att åstadkomma detta är bland annat en fungerande konkurrens och medvetna konsumenter.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- utarbeta ett informationspaket för robust, distribuerad och spårbar tid.
- genomföra och slutrapportera regeringsuppdraget om informationsinsatser för ökad öppenhet.
- finansiera och initiera utvecklingsprojekt, bland annat genom innovationstävlingar, som ska leda till fler användbara kommunikationslösningar för så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga.
- genomföra och rapportera regeringsuppdraget om kartläggning och analys av grundläggande betaltjänster.
- utveckla jämförelsetjänsten Telepriskollen så att den i fler avseenden tillgodoser konsumenternas behov av att kunna jämföra de tjänster som marknaden erbjuder.
- aktivt delta i Bredbandsforums arbetsgrupper för att främja effektiva investeringar i nätinfrastuktur och för att främja konkurrens på lägsta möjliga förädlingsnivå.
- bevaka att förändringarna i Postens servicenät inte leder till att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten åsidosätts.

PTS ska 2013 ha bidragit till att antalet driftsstörningar inom elektronisk kommunikation minskar och att aktörerna inom sektorn har stärkt sin förmåga att hantera allvarliga driftsstörningar.

Avgrävningar av kablar och fel till följd av uppgraderingar i kommunikationsnät är tillsammans med elavbrott de vanligaste orsakerna till driftstörningar inom elektroniska kommunikationer. Avgrävningar orsakar dessutom skador för hundratals miljoner kronor årligen. Eftersom samhället blir allt mer beroende av driftsäkra elektroniska kommunikationer är det angeläget för PTS att verka för att antalet driftstörningar minskar. Detta kan bland annat ske genom webbtjänsten Ledningskollen och genom att operatörer förbättrar sina rutiner vid uppgraderingar och installation av hård- och mjukvara i näten.

Marknadsaktörernas förmåga att hantera allvarliga driftstörningar kan också stärkas genom samverkan. Det är därför viktigt att PTS fortsätter vara drivande i arbetet med att utveckla samverkansformer mellan sektorns aktörer, myndigheter och mellan sektorer. Detta görs till exempel i den nationella tele-samverkansgruppen (NTSG) och i krisövningar.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- se till att Ledningskollen är i drift i hela landet, att tjänsten har en etablerad förvaltningsorganisation och antalet registrerade ledningsägare och förfrågare ökar. Marknadsföring ska ske gentemot förfrågare och mot ledningsägare. Tjänsten syftar till att minska antalet avgrävningar av ledningar och kablar.
- bidra till att systemet för gemensam lägesuppfattning (GLU) tas i operativ drift.
- genomföra en krisledningsövning, Telö 11, för sektorn elektronisk kommunikation.
- ta fram nya föreskrifter om rapportering av driftsäkerhetsincidenter.
- inrätta ett driftsäkerhetsforum för att ta upp gemensamma frågor till diskussion och sprida erfarenheter till och mellan operatörer.

PTS ska 2013 ha skapat förutsättningar för slutanvändare att använda och för operatörer att tillhandahålla telefonnummer mer flexibelt och konkurrensneutralt.

Telefonnummerplanens struktur med riktnummer har sitt ursprung från tiden runt andra världskriget och kan i dag ses som föråldrad. I vissa fall kan den till och med utgöra ett hinder för utveckling av nya tjänster. Nummerplanen behöver förändras för att möta upp mot den teknik- och samhällsutveckling som sker, och det behov av mobilitet och flexibilitet som slutanvändare efterfrågar vid användning av kommunikationstjänster.

En ökad flexibilitet innebär till exempel att det ska vara möjligt för slutanvändare att fullt ut dra nytta av de möjligheter som öppnas med telefonitjänster som kan användas från olika geografiska platser med samma geografiska telefonnummer (nomadiska telefonitjänster). Telefonnummerplanen bör på lång sikt dessutom vara anpassad för att tillåta användning av en och samma typ av telefonnummer oavsett om slutanvändaren har en fast eller mobil telefonitjänst. Flexibel användning innebär således inte att alla telefonnummer får användas hur som helst enligt eget godtycke, eftersom nummerplanen sätter ramarna för användningen. En ökad konkurrensneutralitet innebär till exempel att det ska vara möjligt för fler aktörer än i dag att använda vissa korta nummer.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- analysera ekonomiska konsekvenser av förändringar i nummerplanen samt förbereda ett inriktningsbeslut för det fortsatta arbetet med förändringar av nummerplanen.
- öppna 90-serien för användning på ett mer konkurrensneutralt sätt.

PTS ska 2013 ha ökat förutsättningarna för en effektiv spektrumanvändning genom att ha gjort allt blocktilldelat spektrum teknik- och tjänsteneutralt.

Teknik- och tjänsteneutrala tillstånd innebär att tillståndshavare har maximal flexibilitet att själva välja vilken tjänst de ska producera och vilken teknik de ska använda. Teknikneutrala tillstånd innebär att PTS endast bör införa de tekniska begränsningar som krävs för att säkerställa att tillståndshavare kan samexistera. Arbetet för en högre grad av tjänsteneutralitet innebär att PTS bör undvika att i tillstånden föreskriva vilken tjänst som ska produceras. PTS kommer att eftersträva konkurrensneutralitet när myndigheten förändrar och utformar tillståndsvillkor.

Genom att förändra befintliga tillståndsvillkor i teknik- och tjänsteneutral riktning ökar sannolikheten för att spektrum används mer effektivt, till de tjänster som ger störst samhällsnytta. Dessutom ökar förutsättningarna för snabbare introduktion av ny, effektiv teknik.

Aktiviteter under 2011

PTS ska:

- ta fram nya villkor i 2,1 GHz-bandet.
- inleda arbete med att ta fram nya villkor i 450 MHz-, 900 MHz- och 1800 MHz-banden.

PTS ska 2013 ha verkat för att skyddet av trafik- och personuppgifter beaktas i ökad utsträckning vid utveckling av tjänster inom sektorn för elektronisk kommunikation.

Tjänstetillhandahållare behöver i många fall behandla uppgifter om användare och användares kommunikation för att kunna erbjuda vissa typer av tjänster. Det förekommer fall då tjänstetillhandahållare väljer att behandla och överföra uppgifter som kan vara känsliga för användarna, trots att de skulle ha kunnat undvika detta. Det kan till exempel handla om att använda personnummer eller telefonnummer för att identifiera en abonnent, trots att tjänstetillhandahållaren lika gärna hade kunnat använda ett kundnummer som inte av vem som helst kan knytas till en specifik person. PTS anser det därför angeläget att verka för att tillhandahållare av tjänster på ett tidigt stadium beaktar skyddet av den personliga integriteten, så att uppgifter som användarna kan uppfatta som känsliga, personuppgifter, endast behandlas när så är absolut nödvändigt.

Aktiviteter under 2011

PTS ska leda och utveckla integritetsforum för samverkan med branschen i aktuella integritetsrelaterade frågor.

Omvärldsbild

För att säkerställa att PTS verksamhet ligger i linje med det som sker i omvärlden arbetar myndigheten systematiskt och kontinuerligt med omvärldsanalys. Omvärldsanalysen fokuserar både på hur den svenska marknaden förändras och på den internationella utvecklingen, eftersom såväl marknaden för elektronisk kommunikation som postmarknaden i hög grad är internationaliserade. De händelser och trender som observeras på marknaden värderas därefter utifrån det perspektiv som är mest relevant med tanke på den aktuella frågeställningen.

I den strategiska agendan ligger fokus på *omvärldsförändringar som bedöms få stor påverkan på PTS och marknaden fram till och med 2013*. ”Stor påverkan på marknaden” ska här ses som en samlad bedömning av hur till exempel operatörer, organisationer och konsumenter påverkas. I flera av PTS projekt kan det sedan finnas ett behov av att fördjupa analysen och bland annat beskriva hur enskilda intressenter påverkas. Omvärldsanalysen till den strategiska agendan bidrar till att identifiera nya områden där myndigheten behöver agera, bidrar i bedömningen av vad som är mest prioriterat och gör det lättare att ta fram bra aktiviteter. Därför är perspektivet i nedanstående text i första hand myndighetens.

Ökat kapacitetsbehov kräver nätinvesteringar

En stor del av utvecklingen inom sektorn för elektronisk kommunikation drivs av slutkundernas ökande behov av överföringskapacitet för att kunna ta del av olika tjänster. Behovet av bandbredd har ökat under många år och det finns all anledning att tro att denna utveckling fortsätter. Däremot råder det lite större osäkerhet om exakt hur fort utvecklingen kommer att gå. Avgörande här är exempelvis hur fort efterfrågan på högupplöst strömmande video kommer att öka.

En direkt konsekvens av det ökade behovet av bandbredd är att infrastruktur med hög kapacitet, både trådbunden och trådlös, behöver byggas ut.

När det gäller de trådlösa näten innebär utvecklingen att behovet av radiofrekvenser ökar och att såväl befintliga som tillkommande radiofrekvenser tillåts användas på ett flexibelt sätt. Tillgången på radiofrekvenser blir allt mer en nyckelfråga för samhällets utveckling. För PTS ställer detta allt högre krav på en effektiv spektrumförvaltning. Den tekniska utvecklingen kan också bidra till att möta det ökade behovet. Här finns stor potential för mer effektiv frekvensanvändning genom en påskyndad utveckling av så kallad kognitiv radio – utrustning som kan avläsa radiomiljön där den befinner sig och utnyttja spektrum som inte används just då.

För den trådbundna kommunikationen behövs investeringar i fibernät. Här har PTS en viktig uppgift, nämligen att säkerställa likvärdiga möjligheter för marknadsaktörerna att göra sådana investeringar. En aspekt som berör möjligheten att investera är i vilken utsträckning accessnätet kommer att präglas av likabehandling. EU:s förändringar i direktiven innebär bland annat att möjligheten till funktionell separation, på ett teknikneutralt sätt, kommer att implementeras i svensk lag, vilket ger nya möjligheter att säkerställa likabehandling på den svenska marknaden. PTS följer noga förutsättningarna för de grossisttjänster som behövs för tillträde till det landsomfattande accessnätet, för att se hur likabehandlingen utvecklas framöver. I dagsläget bedöms denna utveckling som osäker.

Det sker i vart fall ett tydligt tekniskifte mot fiber, bland annat genom en migrering från koppar- till fibernät. Denna utveckling kan dock komma att ske genom en stegvis övergång till fiber ända fram till hemmet (FTTH), i de fall investeringen för just FTTH upplevs som för stor. Ökad efterfrågan på mobila

tjänster med hög överföringskapacitet innebär även att mobilnätens basstationer ansluts med högkapacitetsförbindelser, vilket gör optisk fiber till en allt viktigare insatsvara även här.

Fokus på tillgänglighet och säkra kommunikationer

En stor del av utvecklingen inom sektorn för elektronisk kommunikation Slutkundernas ökade behov av infrastruktur och tjänster för elektronisk kommunikation gör att det blir en allt viktigare politisk fråga att säkerställa att detta behov tillgodoses. Genom att slutkunderna får möjlighet att ta del av informationssamhället oavsett var de befinner sig, blir det en av delarna i att minska risken för att människor hamnar i ett digitalt utanförskap. Regeringens bredbandsstrategi från 2009 visar på ambitionsnivån – att Sverige ska ha bredband i världsklass och att 40 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2015 – en andel som år 2020 bör ha stigit till 90 procent. Parallellt pågår ett arbete med att höja ”lägstannivån” för tillgång till elektronisk kommunikation genom funktionellt tillträde till Internet.

För att Sverige ska nå de mål som regeringen slår fast i bredbandsstrategin krävs fortsatt utbyggnad av IT-infrastruktur med hög kapacitet i hela landet. PTS behöver då arbeta mer med att underlätta en marknadsdriven utbyggnad, framför allt genom den konkurrensfrämjande verksamheten och en effektiv spektrumförvaltning med målet att förbättra tillgängligheten.

Att det finns tillgång till infrastruktur med hög kapacitet är nödvändigt, men inte tillräckligt, för att tillgodose kundernas behov av tillgång till elektroniska kommunikationer. Flera andra förutsättningar måste också uppfyllas. Till exempel ökar behovet av att de elektroniska kommunikationer som finns faktiskt är tillförlitliga. Eftersom den tekniska utvecklingen innebär att fler tjänster erbjuds via samma infrastruktur, eftersom användningen av Internetbaserade tjänster och mängden lagrad information på nätet ökar, och eftersom såväl myndigheters som företags och privatpersoners användning ökar och blir mer avancerad får eventuella störningar och avbrott i nät och tjänster allt större påverkan både på samhället och på den enskilde. Eftersom allt mer värdefull information finns i näten ökar också behovet av informationssäkerhet och skydd för den personliga integriteten.

Även dessa frågor kännetecknas av ökat politiskt fokus, bland annat genom att den svenska bredbandsstrategin från 2009 betonar behovet av driftsäkra elektroniska kommunikationer och genom arbete på EU-nivå om hur medlemsstaterna ska verka för att skydda kritisk infrastruktur. För PTS del blir arbetet med driftsäkerhet, nätets robusthet samt arbetet med integritet och informationssäkerhet därmed allt viktigare.

Just integritetsfrågan kan förväntas ligga fortsatt högt upp på agendan. Här ser vi en fortsatt spänning mellan säkerhets- och upphovsrättsliga intressen å ena sidan och viljan att skydda den enskilda användarens integritet vid användning av Internet-tjänster å andra sidan. PTS påverkas framför allt genom sitt tillsynsansvar för lagen om lagring av trafikuppgifter och myndighetens specifika ansvar för integritet enligt LEK.

I samband med att slutkundernas vilja att och behov av att få tillgång till elektronisk kommunikation växer sig starkare blir en annan fråga allt mer aktuell – den om nätneutralitet. Trafik över Internet har traditionellt inte blockerats eller prioriterats beroende på innehåll, tjänstetyp, avsändare eller mottagare, utan har dirigerats av routrar enligt neutrala köprinciper. Prioritering av viss trafik framför annan är dock ibland nödvändig och rimlig, exempelvis när det gäller trafik som till exempel nödsamtal, eller tjänster som i högre grad än andra är tidskritiska (t ex röstsamtal). Men samtidigt varnar vissa för att prioriteringsverktyg också kan användas för att snedvrider konkurrensen genom att operatörer kan blockera konkurrenters tjänster eller strypa viss trafik. Å ena sidan framhålls i debatten att nedprioritering – eller hot om detta – skulle kunna användas av operatörer för att öka sin andel av det ekonomiska

värdet av det innehåll och de tjänster som förmedlas i näten, på andra sätt än genom att enbart ta betalt för slutanvändarnas Internetaccess. Å andra sidan framhålls att krav på strikt nätneutralitet utgör ett hinder för effektiv prissättning.

Här är det viktigt att hitta bra lösningar för att säkerställa både en fortsatt positiv marknadsutveckling och slutkundernas tillgång till de tjänster de efterfrågar. PTS har genom EU-kommissionens översyn av regelverket för elektronisk kommunikation (”Telekompaketet”) fått ytterligare mandat att agera i frågan.

Konvergens och harmoniserade regler

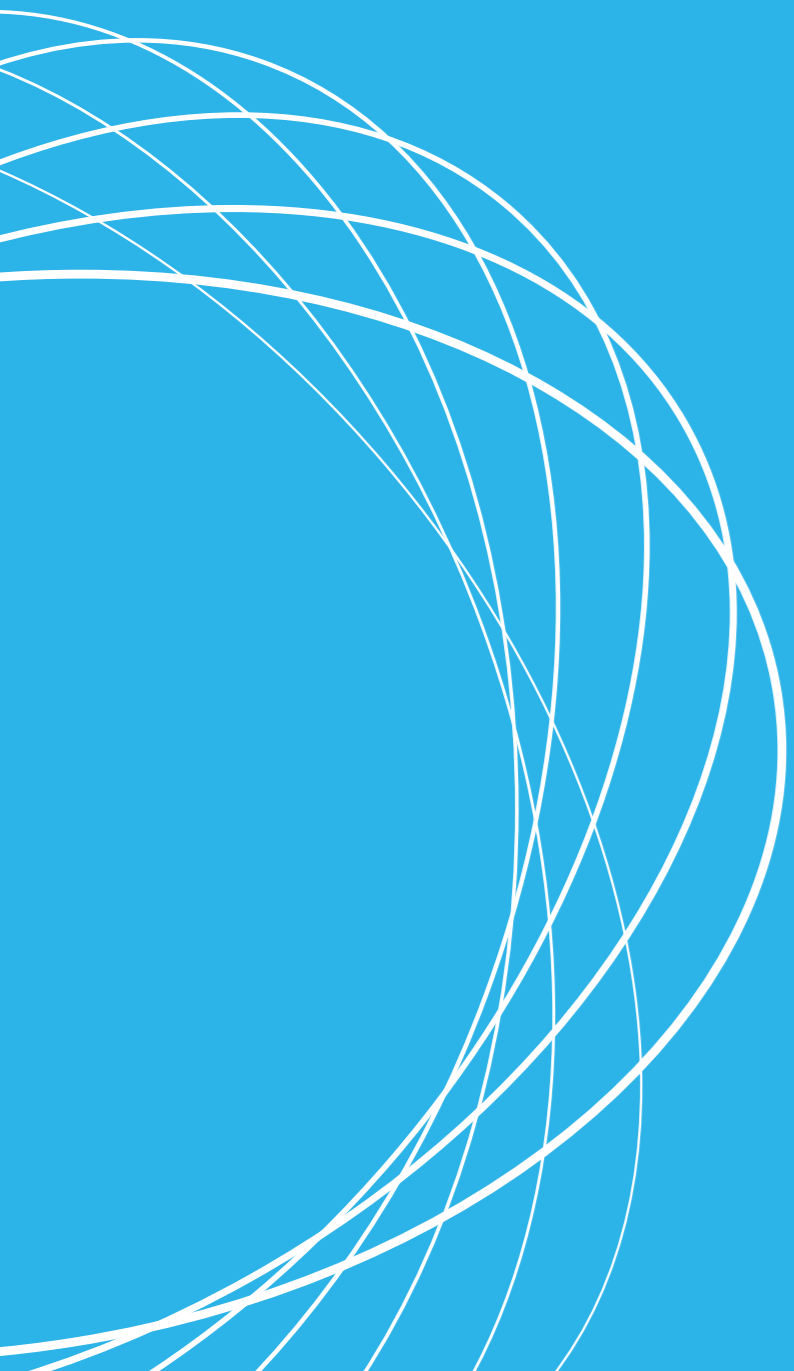
Parallellt med det ökande kapacitetsbehovet och de trender som sammanhänger med detta sker också en utveckling mot ökad konvergens mellan olika typer av nät. En fortsatt utveckling mot helt IP-baserade nät, som PTS bedömer som sannolik, drivs fram av operatörernas vilja att skapa en infrastruktur med lägre underhållskostnad och bättre kapacitet. För PTS del är det viktigt att säkerställa att den här utvecklingen inte leder till en återmonopolisering där dominerande aktörer sätter villkor för tillträde som hämmar utvecklingen på marknaden.

En annan aspekt av konvergensen – och den ökande kapaciteten i de trådlösa näten genom exempelvis lansering av LTE och utveckling av HSPA-tekniken – är att mobiloperatörer i allt högre grad kan distribuera tjänster som tidigare bara kunnat erbjudas av fastnät- och rundradiooperatörer. Den här utvecklingen kan göra det mer komplext att definiera marknader och dessutom leda till nya affärsmodeller, intäktsmönster och därmed konkurrenssituationer.

Den ovan beskrivna utvecklingen av både kundbehov – med medföljande krav på investeringar – och teknik bidrar till att öka graden av konsolidering och samarbete på marknaden. Denna utveckling har fått ytterligare näring av den globala lågkonjunktur som har rått under ett par år. På den svenska marknaden är bland annat nätsamarbetet mellan Telenor och Tele2 ett rätt färskt exempel på operatörs-samarbeten. Huruvida den här utvecklingen kommer att fortsätta längre än i dag är dock mer osäkert, med tanke på att den svenska marknaden i viss utsträckning redan konsoliderats och med tanke på de konkurrensrättsliga aspekter som kan komma in.

Även på postmarknaden sker en intressant utveckling. Bland annat finns ett par nya aktörer på marknaden som påbörjat postverksamhet under 2010. En ökad konkurrens skulle kunna leda till att Posten AB får konkurrens på områden där de i dag är ensam aktör. Detta kan väntas leda till bättre priser och större kundanpassning. Det är dock osäkert om konkurrensen faktiskt kommer att öka. Det återstår att se hur de nya aktörerna lyckas och bilden kompliceras av en kvarstående osäkerhet om moms-systemet inom postområdet i EU. För PTS är det viktigt att bevaka utvecklingen för att kunna motverka eventuellt otillbörligt utnyttjande av marknads-makt.

Den svenska utvecklingen på marknaden för elektronisk kommunikation respektive post sker inte isolerat. Bland annat ser vi en tydlig, fortsatt utveckling mot ökad harmonisering på bägge områdena inom EU. Till exempel kommer ett antal nya regler som rör marknaderna för elektronisk kommunikation att genomföras i Sverige under 2011, som en följd av att EU antog det så kallade telekompaketet under hösten 2009. Utöver de ovan nämnda reglerna kring funktionell separation innebär telekompaketet förändringar när det gäller bland annat nätsäkerhet, integritet, konsumentskydd och kommissionens befogenheter att granska regleringsmyndigheternas skyldighetsbeslut, utfärda rekommendationer etc. Harmoniseringen sker även på postområdet, där den bland annat kommer till uttryck i förslaget till ny postlag.

Alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.

Post- och telestyrelsen
Växel: 08-678 55 00
pts@pts.se www.pts.se